

Din data de 1 februarie curent, Chișinăul a preluat președinția în organele de bază ale Comunității Statelor Independente, printre care se numără Consiliul Șefilor de Stat, Consiliul Șefilor de Guvern, Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe, Consiliul Economic al CSI etc.

În aceeași zi, Președintele V. Voronin a participat la ceremonia de întronare a noului Patriarh al Moscovei și al Întregii Rusii, Kirill, unde a reiterat necesitatea consolidării relațiilor creștin-ortodoxe dintre Rusia și RM, primind în acest sens aprobarea noului conducător al Bisericii Ortodoxe Ruse. Coincidența acestor evenimente cu perioada electorală din Republica Moldova generează anumite dezbateri vizavi de rolul și locul lor pentru guvernarea comunistă, precum și referitor la interconexiunea dintre acestea și interesele actorilor regionali și naționali.

Viziuni paralele asupra intereselor naționale ale RM

Prevederile Programului Președinției RM în cadrul CSI (prezentat la Minsk, 30 ianuarie 2009, de către Ambasadorul cu misiuni speciale al MAEIE, Efim Chilari), succedat de Prioritățile pentru integrarea europeană a RM în 2009, lansat în februarie curent, demonstrează un grad ridicat de magnetism al spațiului post-sovietic (gestionat de Moscova) pentru Republica Moldova. Implicația proiectelor integraționiste din cadrul CSI în politica externă moldovenească, de rând cu integrarea europeană, este condiționată de legitimitatea acestora indusă de opinia publică autohtonă.

"Multivectorialism-ul" afirmat și promovat de către și în timpul guvernării comuniste poate fi explicat prin faptul că în prezent circa 50% din populația RM este pentru un parteneriat strategic cu Rusia, față de 20% pentru relații strânse cu UE și România (Sondajul de Opinie Publică, octombrie 2008, IPP). Această percepție este produsul influenței puternice a surselor mass-media de origine rusă de pe piața mediatică autohtonă, relațiilor speciale dintre reprezentanții clasei politice locale cu factorii de decizie de la Moscova (descendenți ai nomenclurii sovietice etc.), interconexiunilor dintre actorii economici ai fostelor state ex-sovietice (inclusiv în ce privește fluctuațiile de pe piața muncii), interdependențelor umanitare și cultural-religioase (conexiunile lingvistice și subordonarea religioasă față de fosta metropolă) etc. Pe lângă aceste aspecte tradiționale și imanente spațiului post-sovietic, problema CSI revine cu regularitate pe agenda publică și politică din RM, în dependență de ciclurile electorale, atât în calitate de "punct" de atracție, cât și de respingere, pentru alegătorii din RM. Astfel, în 2001 - CSI și Uniunea Rusia-Belarus au fost utilizate de comuniști pentru a mobiliza electoratul rus și cel pro-rus, în 2005 - drept urmare a prioritizării Occidentului și integrării europene, PCRM a renunțat la argumentele politice pro-CSI și Rusia.

Spre deosebire de alegerile precedente, în timpul campaniei electorale pentru scrutinul apropiat, CSI și relațiile preferențiale cu Rusia sunt promovate cu aceeași intensitate ca și integrarea europeană. Fuziunea pozițiilor privitor la orientarea externă a RM, adică integrarea europeană în tandem cu cea "eurasiatică" (preconizată prin intermediul Comunității Statelor Independente), reprezintă o necesitate a guvernării comuniste de a capta atenția unor segmente cât mai largi de electorat, atât din rândul celui care simpatizează Rusia și CSI, cât și segmentul de orientare europeană. Suplimentarea programului electoral al PCRМ cu subiectul integrării europene permite guvernării comuniste să realizeze câteva obiective stringente:

- Minimizarea impactului politic/electoral al retoricii pro-europene folosite de forțele politice de opoziție și eventuala excludere a acestora din competiția electorală (diminuarea ponderii partidelor net pro-ruse și/sau pro-europene).
- Infiltrarea graduală în spațiul politic european cu urmărirea unor dividende politice și economice de grup sau individuale (în condițiile menținerii guvernării comuniste la putere).
- Satisfacerea solicitărilor Moscovei de a tempera integrarea europeană și a conecta RM la procesele din CSI, în schimbul sprijinului politico-electoral asigurat PCRМ-ului de exponenții factorului rus în perspectiva alegerilor electorale din aprilie 2009.
- Implicarea Occidentului și Rusiei în procesul de reglementare a conflictului transnistrean, considerat obiectiv electoral neîndeplinit pentru PCRМ și unul personal principial pentru liderul comuniștilor, V. Voronin, care a evidențiat faptul că planifică să rămână un actor central în viața politică după alegerile din 2009 (prin transferarea graduală a centrului decizional de la președinție la Parlament și ocuparea funcției de Spicher al legislativului).

Președinția CSI - element al campaniei electorale a PCRМ

Prevederile programului președinției RM în cadrul principalelor structuri CSI dezvăluite de diplomatul moldovean responsabil din cadrul MAEIE (Efim Chilari) demonstrează o dată în plus tendința părții moldovene de a transforma RM într-un conductor ("punte") armonios dintre CSI și UE. În timpul prezentării acestui document, Ambasadorul cu misiuni speciale al MAEIE, Efim Chilari, a notat faptul că ponderea geopolitică a RM este minoră, ceea ce face ca proximitatea europeană și cea CSI-istă să fie folosită în alte scopuri. Această idee a fost propulsată anterior în discursul public de către șeful statului, V. Voronin, care de asemenea a criticat GUAM pentru ineficiență și a apreciat importanța CSI, invocând necesitatea unei interconexiuni reciproce a acesteia cu proiectele europene. Utilizarea CSI-ului drept element electoral de către guvernarea comunistă poate fi dedusă în mod facil din Programul Președinției RM în cadrul acestei organizații. La studierea acestui document pot fi subliniate următoarele indicii, care demonstrează caracterul fictiv al numirii RM în calitate de președinte al CSI, precum și caracterul electoral concentrat ale acestei decizii:

- În timpul președinției sale, RM trebuie să contribuie la continuarea dezvoltării și consolidarea cooperării în cadrul CSI, în special în ce privește dimensiunea economică. Chiar

dacă RM nu a înfruntat consecințe drastice ale crizei financiare mondiale, oricum aceasta nu deține resursele necesare pentru a revigora anumite componente ale CSI, în special cea economică (Rusia este unica putere economică, politică etc. realmente capabilă să realizeze acest obiectiv, iar RM în orice caz poate reprezintă un subiect minor al tranzacțiilor din cadrul CSI).

- Finalizarea procesului de constituire a Zonei de Comerț Liber și celelalte acțiuni aferente ei necesită o activitate bilaterală și multilaterală intensă și eficientă din partea Chișinăului în raport cu ceilalți participanți. Semnificația mică a RM (în primul rând de natură geopolitică) catalogată cu mai multe ocazii de către liderii actualei puteri denotă capacitatea RM de a fi beneficiar și consumator al produselor proceselor regionale, dar nicidecum de forță motrică și lider responsabil de derularea lor.

- Consolidarea securității energetice a statelor CSI. Or, RM dependentă 100% de livrările de gaze din Rusia și de tranzitarea lor prin Ucraina, sensibilă din punctul de vedere al energiei electrice și incompatibilă cu utilizarea surselor de energie alternativă, nu poate în nici-un fel să contribuie la îmbunătățirea sistemului energetic al CSI.

- Intensificarea cooperării în domeniul politicilor pentru tineret, cu prilejul declarării anului tineretului în CSI pentru perioada 2009. În acest sens, RM urmează să elaboreze Strategia de dezvoltare a cooperării internaționale între tinerii statelor CSI. Rezultatele modeste atinse de autoritățile moldovene, în cadrul măsurilor dedicate Anului Tineretului în 2008, exprimă dubii mari vizavi de posibilitatea acesteia de a înregistra anumite progrese în cadrul CSI. Din aceste considerente, la fel ca și cu referire la RM, anul tineretului în CSI are o semnificație electorală pentru PCRM, care încearcă să mobilizeze tineretul rus sau cel pro-rus în contextul alegerilor parlamentare din 2009.

Totodată, cooptarea Republicii Moldova în calitate de președinte al structurilor principale din cadrul CSI, în condițiile celebrării a 650 de ani de la "constituirea statului moldav" și organizării alegerilor parlamentare, reprezintă mai degrabă o mișcare coordonată din timp de actuala guvernare cu Kremlinul, decât o decizie accidentală adoptată în baza unui regulament intern al CSI și ne-influențată politic. Chiar dacă comuniștii au decepționat într-o anumită măsură Moscova, lipsa unei alternative politice viabile impune Kremlinul să-și asume riscul susținerii PCRM-ului. Primo, Republica Moldova este primul stat de pe spațiul post-sovietic în care au loc alegeri parlamentare cruciale pentru viitorul influenței ruse, dar și pe fondul unei anumite scăderi în sondaje a principalei forțe politice pro-ruse (PCRM) și inexistenței unei alte forțe politice "preferabile" și compatibile cu interesele ruse. Secundo, pierderea scrutinului în RM în favoarea partidelor pro-române și pro-occidentale ar putea semnala și cataliza o reacție în lanț în relație cu alte state din CSI, în care alegătorii vor fi chemați la urnele de vot (impotența factorului rusesc de a determina rezultatele alegerilor într-un stat mic de proporții ca RM ar maximiza probabilitatea repetării insuccesului și în Ucraina). De fapt, implicarea actorilor regionali în procesele electorale de pe spațiul post-sovietic constituie o expresie a competiției dintre puteri, de aceea Rusia va încerca să participe în mod latent la alegerile din RM, Ucraina, posibil Georgia, pentru a-și asigura condițiile necesare pentru revigorarea influenței sale în regiune. Acest interes al Moscovei este determinat de criza economică cu care se confruntă UE și SUA (care diminuează considerabil capacitățile acestor actori). De asemenea, inițiative politice semnificative adresate Europei de Est (spațiului vestic al CSI), criticate și suspectate de

autoritățile ruse, preconizate spre demarare în 2009 (Parteneriatul Estic), condiționează Moscova să urgenteze și să intensifice canalizarea eforturilor în scopul reabilitării prezenței sale în aceste state (indiferent de faptul că economia rusă face față unor presiuni enorme legate de căderea prețurilor la hidrocarburi și alte efecte nefaste ale crizei financiare și economice mondiale).

În pofida faptului că potențialul electoral al Președinției RM în cadrul CSI este primar în calculele guvernării comuniste, dar și a Kremlinului, importanța acestui mandat ar putea fi majoră în cazul unei surclasări a PCRM-ului de către alte forțe participante la alegeri. Aceasta ar putea juca un rol esențial în ce privește temperarea procesului de re-orientare a RM către Vest sau asigurarea "asistenței" PCRM-ului aflat în opoziție etc.

Autor: **Denis Cenușă, comentator politic**

Sursa: cenusadi.wordpress.com

{backbutton}